

GENETINĖS ĮVAIROVĖS ANALIZĖ LIETUVOS BALTNUGARIŲ GALVIJŲ POPULIACIJOJE

Rūta Šveistienė, Virginija Jatkauskienė

Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulininkystės institutas

R. Žebenkos g. 12, LT-82317 Baisogala, Radviliškio r.; el. paštas: ruta@lgi.lt

Santrauka. Šio darbo tikslas – pagal kraujo grupių sistemas nustatyti atkuriamos Lietuvos baltnugarių galvijų veislės laikinus pokyčius populiacijos viduje. Vietiniai galvijai su baltu dryžiu per nugarą ir juodo arba rudo pigmento šonais yra senovinė veislė, šiuo metu aptinkama daugiausia pietrytiniuose Lietuvos regionuose.

Tyrimui naudoti Lietuvos baltnugariai galvijai suskirstyti į penkias skirtingas grupes. Galvijai grupėse buvo negiminingi, išskyrus I, II ir IV grupes. Galvijams charakterizuoti veislės viduje buvo naudojami 29 aleliai iš EAB ir EAC kraujo grupių sistemų. Įvairavimas tarp grupių buvo įvertintas nustatant heterozigotiškumą, alelių dažnį ir genetinį identiškumą (r).

Tyrimo rezultatai parodė, kad galvijai iš skirtingų bandų biocheminiuose lokusuose yra siauros genetinės įvairovės. Alelių dažnių skirtingumas tarp grupių parodė, kad Lietuvos baltnugariai galvijai patikimai skyrėsi vieni nuo kitų. Šių galvijų genetinis skirtingumas populiacijos viduje yra nesistemiško veisimo ir kilmės efekto rezultatas.

Tyrimo rezultatai parodo, kad šių laikų kilmės galvijų veislių genų įtaka atskirų regionų gyvuliams turėjo būti skirtinga, dėl to tarp grupių gauti patikimi skirtumai. Lietuvos baltnugarių galvijų heterozigotiškumas yra aukštas ir įvairavo nuo 0,7929 iki 0,9230. Sumažėjęs palikuonių heterozigotiškumas parodė, kad, gryninant Lietuvos baltnugarių galvijų populiaciją, per keletą kartų veislė gali prarasti 0,4 proc. heterozigotiškumo. Atrinktų veisimui bulių įtaka palikuonims ganėtinai didelė ($r=0,50$).

Raktažodžiai: kraujo grupės, baltnugariai, genetinė įvairovė, heterozigotiškumas.